

Louis Althusser'de Emek Gücünün Yeniden Üretilmesi ve Hukuk İdeoloji İlişkisi*

ZELAL PELİN DOĞAN**

Giriş

18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hukuki metinlerde, duymaya alışık olduğumuz bazı kavramlar kullanılmaya başlandı. Bu durum, henüz doğmakta olan liberal-burjuva hukuk modelinin habercisiyken feodalizmin yerine geçecek kapitalizmin de tipik niteliğinin sloganlarıydı. Hâlâ hukuki metinlerin vazgeçilmezleri olan “özgürlük”, “eşitlik” gibi kavramlar bunlardan birkaçıydı. 1215 tarihli Magna Carta'dan bu yana hukuk, bu nosyonlara normatif bir varlık kazandırdı ve toplumdaki herkesi “hak” sahibi yaparak “hukuk devleti” idealini gerçekleştirmeye çabaladı.

Kapitalist toplumsal formasyonun¹ karakteristiği olarak özgür ve eşit ticaret ilişkileri, kuşkusuz ki, bizzat kendini “evrensel” ve böylelikle “taraf-

---

* Bu makalede kör hakemlik süreci uygulanmıştır. Geliş Tarihi: 04/11/2018, Kabul Tarihi: 08/12/2018.

** İstanbul Bilgi Üniversitesi, İnsan Hakları Hukuku, Yüksek Lisans Programı [Öğrenci]. E-Posta: zelalpd@gmail.com

¹ Toplumsal formasyon kavramı çoğunlukla “toplum”a göndermede bulunur. Bu kavram, genellikle yapısalcı Marksistler tarafından kullanılmıştır. Marx, bu ifadeyi seyrek olarak kullanmıştır (Bottomore, 2012: 586). Althusser ise “Üretim Tarzı Nedir?”